

Přišlo k nám ze severu a já jsem za něj hrozně moc ráda. Protože to psům otevírá spoustu nového a taky je to jedna z mála věcí, kde se moc nedá z lidský strany chybovat (jasně, zmatlat se dá všechno, ale tady to není potom tak kách pro toho psa, jako v jiných oblastech.) Nutné je hlavně na psa vůbec netlačit, postupovat - jako u všeho - od nejjednoduššího ke složitějšímu a především podle toho, co pes zvládne. Co nesmíme dopustit je, aby se pes dostal do frustrace z toho, že mu řešení nejde. Jak poznáme že už jsme za čarou? Například pes hrabe do hlavolamu nohama, kňučí, a nebo třeba odchází od zábavy a čuchá si někde vedle. Hlavolamy hlavně poskytují psu vyžití. Duševní. Dává mu to možnost být ve svém psím světě, protože sem by člověk neměl moc zasahovat (takže žádný povelování, fujování a tak jako podobně). Měl by to být prostor právě pro psí řešení. To jednak a druhak... druhak to neuvěřitelně psy rozvíjí. Umožní jim to svým způsobem relaxovat, jako vám při sudoku. Ale taky ten pes vykonává nějakou činnost. Což je třeba u psů jakýmkoliv způsobem handicapovaným (ať už věkem, nemocí, úrazem, či "jen" právě v rekonvalescenci) hrozně moc moc důležitý. Jakákoliv činnost toho psa pak vrací (stejně jako nás lidi) zpátky do normálního běhu, protože má nějakou náplň. Dneska už jsou na to specializované semináře, knížky. Já jsem si podobným způsobem - i když zdaleka ne tak sofistikovaným jako je to dneska, se psy hrávala už dřív. Ale právě až s příchodem tzv. hersenwerku, jak se tahle činnost odborně nazývá, jsem se inspirovala v mnohem větší míře.

A nejvíc u Tali, malého primitiva, který boří svět, jen se pohne a neumí se soustředit, se ukázalo, jak moc prospěšné tohle hlavy lámáníčko je. Dovede ji totiž nejen k tomu, že se aspoň na chvíli na něco soustředí a soustředěně "pracuje", což nám pak pomáhá i v reálném životě, ale!! Ale. Vede ji to nenápadně k tomu, že se učí se ovládat. Skáčeš, až vrážíš hlavou do stropu a hýkáš u toho, jak pomatenej osel? Taaak prt. Já si počkám. I když mě to dost bolí teda, páč hrozí, že mě u toho přizabiješ. A nepromluví, držím bobříka mlčení, a nehnu se dokud nezcepeníš na tý zadnici a neztičneš. Zcepenělas? Taaak fajn, dávám hlavolam na zem a když to hezky vydržíš, tak ti řeknu, že můžeš. (A nenápadně se tak učíš respektovat to co řeknu, a ani o tom nevíš, to je takový šmécčko z mojí strany).

A tak se Tali učila a naučila v klidu řešit ručníkový hlavolam. Nejdřív po kouskách a s hodně dobrůtkama za sebou, jen ve trošku narolovaném ručníku, dneska už to vysekne jako profík. Jeden velký zarolovaný ručník a jedna, občas dvě dobrůtky v něm.

Ale úplný začátek patřil pochopitelně platu od vajec. Tam není vůbec nic složitýho, zvlášť,

když nepoužije člověk hned celé a navíc dá do každého d'olíčku jednu dobře viditelnou dobrůtku. A postupně přejde k celému platu vajíček, kde je dobrůtka už jen sem tam a pak už opravdu třeba jen tři malé kousky sýra, který s platem vizuálně splyne a donutí to psa použít čuchometr. A když to už Talinka uměla? No tak to jsme skočili na vyšší level. A vzali jsme pouzdro na vajíčka. Ponejprv bylo pouzdro hezky otevřené, aby se to dobře Talince hledalo. A postupně jsem ho přivírala. Dneska už ví, že víčko musí čumcem odklopit a pak může hledat, kam jsem to schovala. Není teda při tom otvírání tak jemná, jako Rumíček, nebo Ešus, chová se podobně jako Bubi. Nepoužije tlapy to ne, ale i tak svým projevem po čase krabičku znehodnotí. Asi to je nějaký společný rys pro ohaří feny, či co? Páč hošíčci si vystačili s jedním platem/krabičkou do nekonečna.

Další a to hodně jednoduchý hlavolam si zase člověk může hezky vyrobit doma a nepotřebuje k tomu žádnou vědu ani peníze. Stačí mu krabice a do ní třeba zmačkaný malý pet lahve. Nebo zmuchlaný papír. Nebooo - jste li zdatný alkoholik a máte kolegyni podobného ražení, nastrádáte vbrzku spoooustu korkových špuntů od vína a máte to ☐ !! Zadarmo. No zadarmo ne, páč játra asi trochu zapláčou, že jo... ale co by jeden neudělal přece kvůli těm pejskům!! Ne? ☐ . No a něčím podobným naplněnou krabici použijete k čuchací práci. Nasypete mezi to pár dobrůtek a necháte pesu vyhledávat. Kdyby mu to činilo problém, tak začnete s menším počtem náplně - jen třeba dvě tři koule zmuchlaného papíru, či dvě-tři petky a mezi to spoustu dobrůtek. Může se stát, že se pes bude bát toho zvuku - ať už je to šustění, nebo rachocení pet lahví(útlukáčči třeba, nebo plašani obecně). Nevzdávejte to, je to právě cesta, jak pesana postupně opracovat, aby si zvykl a neřešil. Dejte třeba tedy jen jednu a nechejte ho pracovat, pak postupně přidávejte další. Může se stát, že pesovi bude vadit ta krabice - no pak je dobrý začít tím, že pořídíte nějakou nízku (třeba od ovoce), aby mu nevadily vysoký okraje. Pomoci si můžete taky klikrem - že prostě naklikáte tu krabici samotnou, abys si na ni pesan zvykl a chodil si do ni třeba postupem času sednout (Tali, stejně jak Rumíček a ostatní naši psi miluje povel "Šup do krabice!" ☐) . Takže máme-li pesu co už neřeší krabici ani výplň, máme pro něj dobrou duševní relaxaci. Nasypeme dobrůtky, sedneme, tiše držíme krabici a necháme pejsu pracovat. Je hezký pozorovat, jak to každý má jinak. Bubi mlela párečkem o sto péro. Rumíček pracuje soustředěně a klidně, ocásek má v tu chvíli volno. Talimůra je jako Bubi, jen má ten ocásek dlouhý, tak s ním diriguje. V průběhu vyhledávání můžeme sem tam nějakou dobrůtku přihodit. Ale pozor, nenatahujte to moc, ono to pesana i tak trochu pak může zahltit. Zvlášť ze začátku, takže jako u všeho - všeho s Mírou, že jo Míro?.

Mezi další jednoduchosti patří obyčejný umělohmotný řetěz, který koupíte v každém hobby obchodě, nebo u kutilů. A můžete ho použít buď samotný - s tím taky začínat. A nebo ho do něčeho později vložit. Pro začátek stačí ho natáhnout a před zraky sedícího pesana do těch oček dát dobrůtky. A pak ho uvolnit, ať si je najde a zblajzne. Ať pesan zjistí o co jde, shrnete ten řetěz dohromady a volně do něj naházíte dobrůtky. Tím jak pesan šmejdí šňupáčkem v řetězu, rachtá to a on si zase hezky zvyká, že zvuky řešit nemusí, ani když jsou přímo u hlavy.

Ještě vás to čtení baví? ☐ tak jo. Přidám ještě. Co třeba takový víko od koše?? Takový to, co když je nasazený na koši, musíte u něj zvednout takovou tu pohyblivou část (jako když vyhrnujete roletu u starý garáže) ta se zasune a vy máte koš otevřený. Jako u všeho, začneme velmi jednoduše-víko dáme na zem otevřené a před zraky sedícího psa do něj vložíme dobrůtku. /Zase fajn cvičení pro nedůvěřivý pesany/. Takhle si to párkrát s pesanem stříhneme na jednoducho a pak to trochu ztížíme. Víko malinko přizavřeme. A procvičíme. Pak přizavřeme víc, aby pesan musel to víko čumesem nadzvednout. A hezky si to zase nacvičíme. Nespěcháme, dopřejeme pesanovi radost z úspěchu, že mu to jde. Pak to přizavřeme téměř docela, ale ještě ne úplně. Teď už to pesan musí nadzvednout skorem celý. No a poslední fáze je pochopitelně ta, když to necháme zavřené a pesan to musí nadzvednout za tu přečnávající část. Pokud by se mu to nedařilo- nevdí, nevdí, hnedle mu to trošku ulehčíme nadzvednutím, aby se právě nedostal do frustrace a byl úspěšný. A dopřejeme tomu čas. Ono se to nakonec podaří. Když se to podařilo docentce Talířový, podaří se to i ostatním.

Mezi naše nejsložitější hlavolamy patří hra na pokladního. Uměl to Ešíno, umí to bezvadně i Rumíček. S Bubi se to hrát nedalo, protože..... no protože pokud pokladnička nevydala piškůta hnedle na požádání, tak si to s ní Bubrdle pěkně zvostra vyřídila ☐ . Taky - stejně jako Talířová - nepatřila mezi trpělivé tvory. Nebyla jsem s ní schopná dostat se za fázi piškůta v otevřeném šuplíku. Nebo respektive, nebyla ochotná čekat víc, než jedno hrábnutí tlapkou. Jakmile se nezdařilo, aby pokladnička po prvním hrábnutí tlapkou necinkla a nevydala, rozlítla se na ni a dala ji co proto. Pokud jsem chtěla zachovat pokladničku v celku, musely jsme to přestat hrát. Roztřískala by ji jinak nacimpr campř ☐ . O tom, že bych to zkusila s Tali, toooo jaksi dlouho nebude padat v úvahu. Jak jsem je to učila?? Začátek je jasnej - máme piškůta v šuplíku. Další krok byl, že jsem jim ukázala, že se šuplík zavře, zmáčkne se čudlík a ozve se cink a pokladnička se otevře. A pak jsem je pomocí navádění

dovedla k tomu, že je to právě ten konkrétní čudlík, který pokladničku otevře. A nechala jsem na každém z nich, jakým způsobem ho zmáčknou. Ešus používal čistě jen tlapku. Dost precizně. Rumíček přišel na to, že čumáčkem to trefí líp. Ale asi pro zpestření tam tu tlapku nechal :-).

Posledním z našich hlavolamů je organizérský mix □ . V práci někdo vyhodil “střeva” ze šuplíku. Takovej ten vnitřek, aby se vám nerozbíhaly tužky, serepetičky aby byly tam, kde mají být a pravítka taky :-). To jsem nemohla nevyužít. Takže šup s ním k sobě do kanclu a šup s ním domů. A stala se z něj hodně oblíbená věcička. Každý z oddílů je využit a jinak. Do největšího jsem vrzla umělohmotný řetěz, prostřední jsem vyplnila korkovými špunty od vína a pamlsky jsou pod nimi, do dalšího dám pamlsek pod kostičku a pesan musí přijít na to, jak se k němu dostat. Je to jen na něm, jestli kostičku zvedne anebo ji bude tak dlouho posouvat sem a tam, až se mu podaří pamlsek osvobodit. No a ten nejmenší a nejhlubší jsem nechala jen tak - neboli pamlsek do něj dám jen tak volně, ono totiž dostat ho odtamtud, i když máte jazyk jak kravatu, není jen tak, nějakou práci to dá. Skvělý na tomhle hlavolamu je, že je různorodý a má v sobě různé stupně obtížnosti. Moc dobře relax tenhle mišmaš, oba hrozně moc baví. Ostatně jako všechny tyhle věcičky.

A víte proč? Je to čistě jejich čas, je na nich, jak si s tím poradí. Nikdo jim neříká, co mají dělat, co dělat nemají. Když si luští svoje rébusy, je ticho. Já jsem tam jen jako zarážka, která drží hlavolam, aby jim neujížděl. Psi na rozdíl od svých divokých příbuzných dostávají od nás všechno na talíři. Nemusí si zajišťovat potravu /hledat, taktizovat, dostat se k potravě/, bezpečí jim taky zajišťujeme my (pokud jsme správný páníčci), takže jejich mozek toho v podstatě moc nemusí. Taky ho mají oproti svým divokým příbuzným díky tomu značně chudší. Zlenivěl. A tohle je mimo jiné taky způsob, jak jim ten mozek rozpohybovat, osvěžit. A taky, jak už jsem řekla - učí je to spolupráci s námi-máte vidět Tali jak nadšeně maže do pokoje, kde se cvičí, hraje, luští. Učí je to ovládání se - však taky už Tali nehýká jak pomatenej osel a neskáče až ke stropu. Ví, že si musí sednout, jinak zábava nebude žádná. Rumíček je velkej a rozumnej pán, takže ten tam odhopíká a rovnou usedne v očekávání zábavy.

A jak u vás? Taky luštíte s pesanama hlavolamy? A když jo, máte nějakou inovaci, nápad o který se můžete podělit? Jo? Tak sem s ním, inspirace není nikdá dost.

Hm, poctivě jsem se snažila o obrazovou dokumentaci. Polovina videí je tmavá jak z tunelu a to, co tmavý není, je stejně na kulový, páč mi to nejde nahrát z počítače sem. Tak jediný čím můžu prozatím sloužit je jedna ubohá fotečka organizerskýho hlavolamu.

